

Poetae Polono Latini.

Simonidae (Simonis) Penesileca

Lamsonii ex. Christoph. Wolbramen.

1618.

311147

Biblioteka Jagiellońska.

St. Dr.

IX. a. 14.

POETAE POLON.

N. 141.

lex.

For

A. 313

11. a. 14.

SIMONIS SIMONIDÆ

PENTESILEA.

ZAMOSCI

In Officina Academiae, excudit Chri-
stophorus Wolbramensis,
Anno D. 1618.

Simon Simonides

THOMÆ ZAMOSCIO. PALA-
TINO PODOLIÆ. IVVENI IN-
COMPARABILI. DOMINO. PA-
TRONO. BENEFACTORI SVO.
LIBENS MERITO DEDICAT.

311147

T. H. Dmili

BIBLIOTHECA UNIV.

JAQUELUBICER

PERSONÆ

PENTESILEA.

AMAZONES.

CHORVS ex virginibus Troianis.

TALTIBIVS.

PRIAMVS.

ANDROMACHA.

ASTIANAX.

NUTRIX.

ÆTHRA.

NUNTIVS.

ÆNEAS.

DEIDAMIA.

COETVS foeminarum.

THEBANO.

TRES milites faucij.

NUNTIVS alter.

PENTESILEA.

TE magne Mauors, sanguinis sator mei,
 Primū inuoco, ut me robore inuictō iuues,
 Dignamq; te parente natam comprobēs.
 Fallor ne? num pauoris hac vestigia
 In me emicant, signumq; dant diri ominis?
 Virtutis an sunt talia hac praeludia?
 Ut vim suam ordiatur à metā ancipe.
 Ne defetisce anime, nec augurio malo
 Te frange. non est in manu tua situm.
 Quid fata poscant. hoc sitū est, ut strenuū
 Te prabeas, vel numinum vsque ingratis.
 Cadem ne vitas? quam per arma queritas?
 Colo accubandum cum hac fuit sententia.
 Belli aleam, belli frequenta moribus.
 Aut perdere, aut perdi, duelli lex iubet.
 Sed vos sodalitij mei pars unica,
 Adeste amicae, & consulite, quid facto opus.
 Magno in periculo, particeps periculi
 Solus sapit. nil ceterorum desides
 Solertias moror. quibus facti carens,
 Diserta lingua, fuitiles voluit sonos.

AMA.

AMAZONES.

Nos imperata facere, nostrum ducimus.

Tuum est monere, quid velis facto exequi.

Pent. Communis alea, expetit communem opem.

Servile non est munus, armorum labor.

Nec vinculo hoc quicquā esse sanctius potest.

Vita necisq; quo fides se mutua

Revincit, & fortunam in omnem deuocat.

Nunc hoc videte quid sit expeditius.

Belli ad cruenti venimus commercium.

Res hostium hactenus cluit felicior,

Afflictior res Troica. hi, prout solent

Victi, pauoris anxij sunt compotes.

Illos superbos efferrunt victoria.

Spes ultima in nobis. vel horum imbelliam

Redintegrare, vel hostium ferociam

Reprimere. qua via id gerendū, hoc artis est.

Manumne conferamus omnes cū omnibus?

An sola solum quempiam lectissimum

Optabo, & uno rem paciscar sanguine?

Prior modus vicem meam securior

Fors fuerit, alter iste honori & nomini

flu-

Illustrior, votoq; & ingenio aptior.

Quid censeatis certiore reddite.

*Ama: Hera, fortitudinis modum prescribere
Ei, qui in illa totus est, perarduum est.
Tamen vel impigerrima pollentia
Nunquam obfuisse cautionem, congruum est.
Proinde nec tu frana sic audacia
Permitte, ut omnem segreges prudentiam.
Illudq; comprimis vide, non hic tua
Regna esse, verum adesse nos hic hospitas.
Nec inchoare bella, quin iam persequi
Dudum inchoata. nec tenere principem
Locum, sed auxilij quasi esse appendices.
Ut non necesse sit priores poscere
Partes, vel anteire velle ceteros.
Tutissimum expectare, qua nos collocent
Statione, quidue muneris gestum velint.*

*Pent: Rebus secundis ire tutam semitam
Verissimum est, aduersa res exorbitat,
Nec tramitem fixum finit decurrere.
Quod huius orbis fata postulant quoq;
Quam pene iam procella strauit ultima.
Ut ni recentis auxilij lux propinqua*

Afful-

*A*ffulgeat, nunquā seipsam vindicet (gat.
*M*etu ex supremo, nec animos sponte cri-
*V*idesne ut omnes ora conuertunt sua
*I*n me unicam? ex nobisq; sumant spiritus?
*U*t qui moretur, aut ab illis pendeat,
*I*llosq; seq; prodat, & mulcet malo. (casio
*C*onandum & audendum est, vel ipsa oc-
*N*on deferenda comparanda gloria,
*S*cythiciq; latè proferendi nominis,
*G*raecanicam quod deprimat superbiam.
*S*tetisse Martis filiam, contra Deā
*S*atum marina, virginem contra virum,
*N*on indecorum, nec feretur sordidum,
*U*tinamq; solum sola possim apiscier.

*A*ma: *Q*uocunq; te virtutis indoles tua
*P*roducet, hac sequemur. atq; considera,
*E*rroris aliquid ne pariat inscitia.
*Q*uando nec arma, usus neq; armorū, neq;
*B*elli gerendi ratio, qua hostis utitur,
*N*obis sat explorata sit, ne forsitan
*I*n retia incurramus imperitia,
*P*œnasq; debitas temeritati demus.
*I*dcirco singularis ad certaminis

Dubiam fidem te protinus descendere
Non suaserim, antequam periculum hostiū
Faciamus, atq; conseramus cum omnibus
Omnes manum. interim ducis te munia
Obire potius censeam, quàm militis.
Laudis paratur vnde maior adorea,
Artusq; bellica facultas cernitur
Illustrior. complura quippe millia
Armare, quam sature priuum, pluris est.

Pent: *Q*uanquam aliud animus gestiebat aggredi,
Tamen impetrari non grauatum à me id sino,
Ne spernere obstinate amicos iudicer.
*Q*uandoquidem & ipsa insomnij diuinitas,
Videre quod sum visa nocte proxima,
Vestra disertim congruit sententia.
Videre nam sum visa me in faciem lea
Mutari, & irruere in greges promiscuos,
Stragemq; late fundere, & serere fugam.
Tandem virorum congredi cum acri manu,
Qui se impetus contra meos ferro obuij
Ultrò offerebant, & petebant vulnera.
*Q*uidamq; eorum proruens fidentior,
Mucrone conuolabat in pectus meum.

Me

*Me muniebat dextera pater meus.
Nam coram adesse visus est Maiors mihi,
Et me admonere, & adiuuare aperta ope.
At somniorum inanias frustra arripit,
Qui corde non pollet, nec olim partem habet,
Labore gnauo euentuum peritiam.
Damno ancipes mortalium solertias, (lâm
Qui luce quod, quodq; vigiles volunt pa-
Plerumq; transmittunt supinis visibus,
Nec persequuntur mentis acrimoniis.
Caligo sed quod noctis, & fallax sopor,
Insomniorum protulit ludibriis,
Id curiosa queritant indagine,
Hoc vota temperant sua, & vita modum.
Me nulla vanitatis huius arguet
Dies, sat ardor instruet me pectoris,
Frausq; nulli fortitudo obnoxia.
Vos adiunas dictoq; req; quando mi
Fortuna concessit mea, & vester fauor,
Non est metus rei gerende perperam.*

*Ama: Consentiant, dissantiantne, hac quæ vocas
Insomniorum & noctium ludibria,
Cum sanioris consilij experta fide,*

Parum interest. hoc interest, ne dum nimis
Contendimus, feramur in praeceps nimis.
Periculosus iactus est belli allea,
Nec error admissus mederi se finit.
Funare amicos, non praere ceteris
Huc venimus. seruanda sunt iura hospitij,
Potiusq; spectandum quid ipsi nos velint,
Praestare, tum demum eminere strenuas.
Dicto audientes pulchrius victoriae
Sequuntur. importuna facta non probo.
Nam si euenit labi, ad malum, noxa insuper
Acciditur, crimenq; adest discrimini.
Nec sum prior, nec hancam inter ultimos.
Sermonis at non est locus, ubi est facto opus.
Phalanx tua ut parata pransa sit vide.
Ne quid moretur, signa si vellenda erunt,
Armisq; nostris instruamur nos simul.
Cedamus intro, post foras prodibimus,
Cultu rigentes ferreo, ut fortes decet.

CHORVS.

OPulentia, unicum
Mortalium solatium,

Curaq;

Curaq; perpetua,
Utcunq; vulgus anchoram
Te sacram atq; portum
Tutissimum vita autumat,
Fortunaq; reponit
Paginam in te utramq;
Vento secundo seu placidus fluat
Æui lepor, seu ruinam
Difficiles faciant procellæ.

ANTISTROPHE. I.

Ego te nec aurea
Gaza, nec affluentijs
Omnigenis mectior,
Nec copia rerum ubere.
Namq; rectius tu
Sinu in benigno te locas
Fidos inter amicos.
Quem armat hæc corona
Verè ille dives, verè opulens mihi.
Thesaurus ingens, amici.
Pauperies, caruisse amicis.

EPOD. I.

O Troia, ô Priami domus,
 Ostructa diuinum pergama dextera,
 Quamuis cruenta vos premat necessitas,
 Ensisq; latè sauiat hosticus,
 Non tamen interitu supremo,
 Vos damno, quando in tempore
 Talia praesidia, & sociorum
 Opem parastis commodam.
 Qualis virago hac, seu potius Dea,
 Flauo à Termodoonte,
 Vobis auxilium in re crepera attulit,
 Am sanctum honorans, pignus amicitiae.
 Qui vultus? qui frontis honos? quā mista
 Seueritati fulgurat, (venustas
 Non sine magnanimo pudore,
 Subq; supercilio quieto,
 Lumina stellis amula fulgent. (mnis
 At mihi quæ trepido spes iam defluxerat o-
 Peccatore, nunc melior se sensibus experrectis
 Insinuat, certamq; audet spondere salutem.
 Olim ceu terras quando feruentior annus
 Urit,

Urit, & arentes herbae caelestia poscunt
Dona imbris, precibusq; deos gemituq; fati-
Agricola, si forte Iris longissima opaco (gant
Protulit os roseum calo, nubesq; coëgit, (ri,
Indiciū haud dubiū pluuiarū, imbrisq; futu-
Illicet assurgunt animis, latamq; capeſſunt
Spem corde, & certa Cereris sibi munera
(ſpondent.

TAL TIBI V S.

Ecquid ſoporis blanda dona, miſſa iam
Regina fecit? introire & alloqui,
Quadamq; præbere, ut ſit haud incōmodum.

Cho: Pridem vel aurora ante candidam facem,
Stratum reliquit, vix ſatis ſomni capax.
Jamq; hīc foris ſermocinata eſt cum ſua
Cohorte, pugnae ſe futura comparans.
Quin prodit ellum, fulgur ut vibrans iubar.

Tal: Regina, ſic tibi hæc dies pulcherrima,
Nobiſq; , Troiaq; vniuerſa affulgeat,
Ut luculento exorta nunc eſt lumine.
Hoc adprecatur rex tibi, hoc omnis ſimul
Populus, patreſq; & quicquid hīc eſt gentiū.
Soſpeſne

Pent. Sosipetne rex quietis hausit munia ?

Talt. *Quin* iam tui videndi habere copiam
Peroptat, atq; causa ea me nunc tibi
Præmisit, aduenti eius ad te nuntium.

Pent. *Quin* iuniores nos adire cum decet.
Æuum senile nempe honorẽ hunc postulat.
Et iam, nisi importuna sum futura, me
Ad limen eius confero. tu sis vide,
Ne permolestæ adsimus, inq; gratiis.

Tal; Paulisper hîc subsiste, donec quippiam
Profamur, & mandata pauca exponimus.
Quantum sibi gratetur & quantum tibi
Debere sese intelligat, quod illius
Amica rebus veneris durissimis,
Meteri ab animo potius, & sancta fide,
Non ex lepore dictionis splendido
Verbisq; factis affabre, ut velis, rogat.
Hoc & secundis, & tuis contrariis
Rebus probaturum palam se se autumat.
Ut promptus atq; gratus opera mutua
Sit perpetim, stringitq; se hoc nexu tibi.
Nunc hospitâlis parua iuris pignora,
Lubente sumas ut manu, poscit volens.

Monu-

*Monumenta maiorū suūm. hos olim senex
 Laomedon arcus Hercule à magno tulit,
 Quum construendis vrbis huius manibus,
 Se praeuit perquam benignus, & fauens,
 Ut cunq; post hostilibus factis ferox.
 Ipsa sagitta cum pharetra munus est
 Apollinis. clypeus opus Vulcanium:
 Hic baltens, Vulcanius labor quoq;.
 Hunc insuper Neptunia propaginis
 Addit sonipedem, prosequens hoc omne,
 Ut hostium victrix ubiq; illo cluas,
 Semperq; te maestes superba adorrea.*

*Pent: Non est quod abnegem, pudore me affici,
 Munem quod erga me prior se se offerat
 Rex optimus, quam opera mea periculum,
 Aut commodum ullum potuit experiri.
 Verum ille liberalitate gaudet
 Sua. mihi duplex onus video inditum.
 Et pro mea virtute iacienda alex,
 Et gratia eius muneranda aequam vicem.
 Utinam eius hisce siue donis inclutis,
 Seu gratiis illustribus sic perfruar, (cam
 Ut summa ad illum, summa ad hanc republi-*

Es

*Et quemlibet vestrum redundet faustitas.
Sed conuenire, & alloqui ipsum peruelim,
Occasionibus mora nequid vacet,
Rei gerenda neue tempus effluat.*

*Cho: Venire Priamum, iamq; praesto esse hic puta.
Jam turba praua incipit praecedere,
Satellitumq; promicat grex hastifer.*

PRIAMVS.

*O virgo cani isti mei, & florens tua
Aetas, videtur hoc mihi permittere,
Ut filia te appellem amico nomine.
Utcunq; dignam te geras honoribus
Primariis, nobisq; nunc venias prope
Numen salutare atq; praesentaneum
Quantoq; tu paratior nobis ades.
Tanto tibi maiore nos accedere
Curaq; studioq;, & salubris consilij
Fide expedita, prorsus est aequissimum.*

*Pent: Non verba cedere, aut inanes nominum
faetantias huc aucupari venimus.
Sed strenuam nauare opem rebus tuis.
Sen filia tu me loco, Rex optime,*

Sen

Seu inter asseras amicorum gregem,
Utrumq; nobis fuerit, hand asperrimum.
Praestanda, non eblandienda est gratia,
Quisquis se amicum nuncupat plana fide.
Quin hoc agamus potius, ecquid facto opus,
Qualine profligandus hostis sit via—
Quaeramus, actutumq; certi quippiam—
Statuamus, & negotio addamus manum.

Pri: Negare non licet, quibus nunc in malis
Versetur, anceps arbitrandi ut se offeras
Ratio, nec explicare se sinat satis.
Audacia ne, an cautionis sit locus.
Celare nec mihi liquet luctum meum, (mor.
Quo nunc perempto ex Hectore orbis oppri-
Qui murus huius urbis, & sacra anchora,
Et terror hostium vigeat unicus,
Is occidens tantos reliquit hic metus,
Ut nemo non perisse iam se se autumet,
Troiamq; speret funditus procumbere.
Hincq; ambigendi occasio strepit frequens,
Tentanda ne, an sinenda sit belli alea.
Recentibus modo hostium ferociis,
Nostraeq; fortuna reciproco statu,

C

Nam

*Nam corda prosternas, nec erigas statim.
Viresq; lassas, tutius tradas fuga,
Quàm praliorum creduas discrimini.*
Pen. *O rex procax sit, & sui estimans nimis,
Qui nesciat quid sit pavor, quantumue sit
Fidendum anhelos pectori victos apud.
Verùm hanc vicē vel maxime summa eminet
Virtus ducum, cadauera & promiscuas
Inter neces, stragemq; & excordes fugas,
Victoriam, & trophæa pulchra quarere.
Persape lapsi, perculere interritos,
Victoribusq; crepta de manu palam est
Victoria. amittenda præclara rei
Nunquā est potestas, nec iacendū ictis semel.
Plerumq; res secundior, lentissimam
Supinitatem, & oscitantiam inuehit.
Nimisq; securos, propinat cladibus.
Redintegranda semper est mens strenua
Nullaq; de spe animosior rapienda spes.
Hac unica est salus, salute in perdita.
Quid quod minutis casibus, vel maxima
Momenta bellorū, frequenter verti amant?
Quid quod inopina audacia, aliās acerrimos*
In-

*Infregit, hancq; iecit aleam aptius.
Negare non licet, manu & vita unius
Fortis viri, vel stare vel cadere alios.
Hoc pace videas, inq; tranquillo foro,
Hoc signa, remq; duram apud duellicam.
Nemoq; laudē hanc dēpserit magno Hēctori,
Quin ille murus fuerit, & vita omnium.
Postquā sed illum infestior Mars abstulit,
Iniuriam fieri illius fortissimis
Non credo manibus, si in eius se locum
Sistat quis alter, & mora nulla impigram
Continuet operam splendido vestigio.
Tollendus est dolor recenti vulnere.
Metusq; in herba comprimendus protinus.
Ne se efferat, longasq; radices alat.
Vix eximendus intonato pectori.
Quod mi videtur esse consultissimum,
Vel civium, vel hostium causa, illicet
Audere, & vrgens aggredi periculum.
Pri: O virgo, pro me quando militat tua
Virtus, modum conatibus tuis dare
Non est meum. rogare te saltem est meum.
Nostram salutem dum tegis, ne negligas*

Tuam, nec occupes prius pericula,
Quam tota belli ratio tibi perspecta sit.
Ne quod per inscientiam incurras malum,
Mihique marores, & arumnas augeas.
Mei quidem omnes tibi aderunt, quocunque te
Vocabit excellens tui voti vigor.
Consulta sed praeire factis conuenit,
Viresque nostras cognitas velim tibi.
Ut scire possis, quid queant prestare, quid
Nequeant, quantumque liceat illis fidere.
Hoc amplius, praestolor auxilia noua,
Quae nunciantur indies mihi adfore.
Rex ipse nempe Memnon, aurora satus,
Aethiopum ab usque finibus longissimis,
Adducit omnes huc suos exercitus.
Fidesque certa est, non procul iam tendere,
Castris secundis veniet, aut tertiis.
Illo recepto, viribus iunctis simul,
Paratiores fors fuerimus, & magis
Hostem aggredi poterimus, intrepida manu.
Idcirco vos obnixius rogauerim,
Seruare vires integras in illius
Paulisper aduentum, ut molestum non fiet.
Auda-

*Audacia robustiores plus valent.
Junctaq; dextra se tuentur arctius.
Pent: Non una facies bella conficere solet.
Hoc mole, constructisq; aciebus se explicant.
Fraude alia gaudent, & tumultibus geri.
Nonnulla furto, vel dolo, aut ficta fuga.
Fatemur esse quale nostrum patrium.
Proinde, non possum tuae sententiae
Non congruere; ne robur omne exerciti,
Discrimen in Mauortis hodie prodeat,
Quin arma praestolanda socia censeo.
Non hoc tamen vetare protinus potest,
Quin audeamus quippiam nos artibus
Nostris, tumultu siue, siue istud fuga—
Confiat, hostemq; haud sinamus vel diem—
Istum quiescere, affatim negaudeat,
Neu se superbum tollat hoc rerum exitu.
Quin sentiat, superesse vel victis manum.
Sic & tuis paulisper abscedet timor,
Fiduciaq; ad damna belli cetera—
Toleranda, meliores in animos influent.
Pro me timorem ne geras prorsus precor.
Non primulum ista nempe ludicra ludimus.*

Portam

Portam patere potius aditum iube.
Dumq; absumus, dum redimus ad te sospites,
Mensa hospitalis praesto sit, ne nos fames
Labore functas, plus satis pertorqueat,
Latas & ipse latus exceptas velis.

Sic spondet augurij optimi mens conscia.

Pri. Postquam videntur hac tibi, voto tuo
Utare. ego interim Deos precabor, ut
Te sospitem latamq; restituant mihi.
Tamen ex meis plerosq; cape, dicto ut tibi
Sint audientes, & periculi adiuna.

Talibic, ad Aeneā otius viam vora. (terū
Manda ut maniplū velitum, unū atq; al-
Expediat, & parere iubeat huic duci.

Reliquos in armis teneat, alam collocet,
Firmam ante porta limen, ut potissimum
Incerta pugna sunt, capeffant si fugam,
Recipere se in tutum queant superstites.

STRO.

Cho. Mauortis rapidis fluctibus, & fero
Armorū quisquis se dedit arbitrio,
Et belli semel arcem

Andaci

*Audaci pede preßit.
Utcunq; velum torqueat
Fortuna inconstantibus auris.
Ille iter inuicto impete radat,
Neu cadat oppressus, sanguineq; in medio
Sumat acriora corda—*

ANTIST.

*Nil non— restituit curaq; peruicax,
Virtusq; immoto stans pede, perq; rui-
nas ipsas stabilit gradum— .
Victrix immodico ausu.
Rebusq; se arctis asserit.
Nec spes se insinuat, nisi ubi anceps
Euentus cepta ardua gaudet
Miscere, atq; vocare in dubium, alacri
Illa— gestit ire vultu.*

EPOD.

*Et trahit ad meliora—
Blanda simul, simul atrox
Hortatrix, nec in ipsa—
Morte relinquit.*

*At quâ rite suas locauit arces,
Et solido ex adamante,
Fixit pectoris aulam
Regnatricis ratio, casibus asperis
Non tantum se credere querit,
Fiduciamq; concipit latam sui,
Omnia quin oculo despicit altiuolo.*

ANAPŒSTI.

*Solum observans mentis honorem,
Fleso liberrima sensu,
Non vi non obnoxia fraudi,
Non pellace cupidine fracta,
Latè partem prouida in omnem,
In re crepera cura vacua,
Ingens animis, impigra facto,
Humana in discrimina pugna,
Dijs minor, ipso de Ioue pendens.
O qui calo fulmina torques,
Et bellorum flectis habenas
Sanci tandem fœdera amica.
Et da finem, metamq; malis.*

ANDRO.

ANDROMACHA.

Cupido vita, tuq; sol pulcherrime,
 Qui lumen hoc nobis fruendum commodas,
 Quàm blanda amoris illecebra sensibus
 Illaberis nostris, & auidos detines?
 Ut mole quamlibet malorum asperrima
 Premamur, & ferendo vix simus pares.
 Tamen tueri peruicaces quarimus,
 Hoc corporis quasi carcere in teterrimo
 Animam misellam, ingratiusq; viuimus.
 Vel mi quis usus lucis hoc dono frui? (mihi
 Quæ nulla sum, quæ sū umbra, & umbra so-
 Interq; viuos functa pæne obambulo.
 Nam cassa coniunx, morte deiecto viro,
 Non illa viua sed perinde est mortua.
 Tamen reluctor funeri concedere
 Pacemq; apisci, morte finitis malis.
 Dulcissime Hector, nam tibi fortissimi
 Nomen vel omnes affatim dant ceteri.
 Tu mel meum, meus fuisti tu lepor.
 Quando cruentum auro redemptum supplice,
 Te genitor infelix reportabat domum,
 Atq; in sepulchri collocabat limine,

Cur non cruenta victima ad rogum tuum
Unâ occidi, huncq; spiritum pessum dedi?
Vel mortuales inter, aeternum tibi
Coniuncta, tecum vno beata funere.
Testor fidele pectus, & dextram tuam,
Mihî benigne cognitam, hosti fortiter.
Optasse, nec vitasse me hanc fati vicem.
Quin usq; suspirare pulverem ad tuum.
Sed me pusilla, vagiens nati tui
Detinuit atas, editi satû tuo.
Orbus parentum, ne missellus debita
Alimonia careret ope, sanguis tuus,
Olimq; servaretur ad necis tuæ
Iustam ultionem, vel manu eductus mea.
Utcunq; matrum cura mollior cluit.
Neq; educare est nata fortes spiritus.
Desertus omni parte ne tamen foret,
Operamq; saltem nostram haberet anxiam,
Habere quando non licuit aptam tuam
Manum magistrâ, subq; te florescere.

ASTIANAX.

Vai. Vai. Vai Vai. Vai.

NUTRIX.

Puppe meus, puppulle meus, mî
Blandule puppe

Mi Astianaetule, mi mellite,

Mi dulcissime, mî pulchellule,

La, la, la, la, la, la,

Unde tibi flendi ista libido ?

Num te facies terruit aliqua ?

La, la, la, la, la, la,

Asti: Vai, Vai, Vai, Vai,

Nut: En tibi mammam

En solatia,

En mella tua,

Siste lachrimulam

Preme vagitulum,

Asti: Vai, Vai, Vai, Vai,

Num te lumine laevo, laevis

Oculus ferijt ? qualia multa,

Pusos misto in populo infestant.

Siste lacrymulam

Preme vagitulum.

La, la, la, la, la, la,

Mi Astianaetule, mî millite,

Non te pusius latior alter,
Non lachrymarum parciore alter.
Unde hæc flendi tanta libido?
Etiam hoc uber delicias tuas
Aversaris? La, la, la, la, la, la,

Asti. Vai Vai Vai Vai

And. Huc huc illum mihi, promptius fletū premel.
Ades, meus, meus tu, ades, da mihi osculū.
Da mi vlnulas, appinge te ad me pressius.
Fili, mea erumna unicum solatium,
Obquem misera viuo, nec aliās viuerem.
Dicamne te sentire, in hac atatula?
Quæ damna nos circumtonent, quibus malis
Premamur, orbitatis extremo in gradu?
Quali viro ego, quali parente tu heu misere
In limine ipso infantia deiectus es.
Idcone fletū tollere amas? iam quasi
Iram Deorum, & damna nostra intelligens.
Omitte nunc sensum mali, carere quo
Potes, vel cui propter ignorantias.
Molestiarum olim satis superq; erit
Exhaustiendum, quando te anni proferent
Cedis paternæ vindicem, cladem hostium,
Columnē, iubarq; nunc ruentis patria.

AN

An ista spes est lactea? ut lactis modo
Tu particeps, ceu prima flores herbula
Maturitatis fruge debita procul.
Incerta veluti cuncta sunt mortalium,
Nec in futurum sponsionis est fides
Condicta fatis hac & hac labentibus,
Ancipite praesertim duelli in area.
Quam magna vortens, saevus exercet Deus.
Modo his, modo illis, annuens victorias.
Qui nunc nefanda strage nos pessum ruit,
Voluitque cladis ad suprema terminos.
Nam ni sinistra mens disertim me monet,
Non est labor, quin Troia funditus cadat,
Nosque ensis hosticus hauriat promiscue.
O fili, ego haud me verterim meam vicem.
Quin mortis expetam potiri munera.
Libensque linguam lucis hoc blandum iubar.
Seu sponte, siue sit cadendum vi improba.
Tibi misello, eheu, tibi metuo nimis.
Ne te procella belli, adhuc vita inscium
Honore vita priuet, & sternat nece.
Verum ferenda sors vel ipsi infantulo est
Suprema Divum, quam iubet necessitas.

Regina,

Nut. Regina, cui fatale vulnus accidit,
Mentemq; stravit insueta calamitas,
Non miror esse corde prorsus saucio,
Nullasq; spes deinde posse admittere
Secundiores, quin miser sit perpetim.
Mior metum parit, metus nec consilij
Compos, nec ullius bonæ artifex rei est.
Mirum neq; est, tantis malis te obnoxiam,
Animo iacere, nec dare arumna modum.
Nam coniugis tanti carens, quid postmodum
Speres, vel optes, non reperias protinus.
Damnare priuatis sed infortuniis
Totam salutem publicam non congruum est.
Fortes viros pro patria cadere, nouum
Non est, nec aliter iste ludus luditur.
Gnauißimum quemq; decimari praelijs
Vulgo ferunt. uxorculas imbellium
Plorare non solere, vulgo itidem ferunt.
Aio esse iacturam vel usq; maximam
Decedit urbi quando vir primarius.
Rarissimum si quidem boni est istud genus.
Sed unius non est opus respublica.
Qua continetur omnium virtutibus.

Vicunq;

Utcunq; sæcla defluunt mortalium,
Perrennat immortalis ipsa iugiter.
Viroq; vir succrescit, & generi genus.
Et Troia stabit, & hostium victrix cluct.
Vix esse desperatione pestis tetrior
Potest, manum, qua projcit præceptis nimis.
Durare nec constante sustinet gradu.
Non Hectoris sint ista dicta opprobrio.
Qui solus antistabat omnibus palam.
Herois, haut mortalis os dium gerens,
Totamq; molem sustinens duellicam.
Habere fortes insuper Troiam viros,
Qui nos tuentur, & tuebuntur satis.
Vel ista, sanguis ut ferunt Manortius,
Qua copiis aduenit auxiliariis
Subnixæ, non permittit omnem funditus
Spem, deserì, nec ultimo sterni metu.
Tantis videtur eminens audacijs.
Pelidem ut ipsum, prouocare sit potis.
Sernilis, ista qua loquor, non fortean
Sunt indicj, qualem me ego esse sentio,
Verùm hac habet felicitas heroicas
Domas, liceat ut sapere in illis cuilibet.

Nec

*Nec humile quicquam iusiurant vel seruuū.
And. Solatijs, aut suasionibus, etiam*

*Ratione nimis non rata, aurem pandere
Quisquis negat, praesertim in aduerso statu
Fortuna, cum hominē ego esse planē haud di-
Tam pertinax lubido blāditur spei. (xerim.*

Qua morte in ipsa dicitur non linquere.

Neq; sermo mī tuus odio, vel tadio est.

Mihīq; partes hoc loco mendacij

Assumpserim potius, tibi concesserim

Vel veritatis vel boni vaticinij.

Euentus hoc tantum annuat benignior.

Ac cetera in dictis tuis non improbo.

Assentiorq;, saepe fieri humanitus,

Istamq; lampada ab his, ad alios currere,

Troiamq; non prorsus carere fortibus

Viris, vel exopto, vel agnosco libens.

Quaquam Hectoris mei careat acri manu.

Verū istius viraginis, quam predicas,

Qua se cohorte cum puellarum huc tulit,

Subsidia tanti non facio, ut illis putem

Troiamue seruari, aut Achiuos repprimi

Posse. utlibet iactantijs superbiat,

Reiq;

Reiq; bellica scientem se efferat.
Quin contigit mihi illius vanam vicem
Vel condolere, vel prope miserescere.
Ad mensam heri dum regiam vino calens
Modo hosticis ignes minatur nauibus,
Exerciti modo totius stragem & fugam,
Ipsumq; domitum hasta, cruetum Achillea
Loris trahendum tota circum Pergama.
Tunc mi Hector ante oculos meos, sed lachryma
Jam me obruunt, ille Hector, ille patria
Murusq; columenq;, ille fulmen hostium,
Quantus vigebat corde, quantus viribus,
Tamen momordit terram Achillea manu.
Fabarq; mecum. quos misella spiritus
Gestas? quibus turgescis animis inscia?
Tun' contra Achille stare? tun' vultu illius,
Orbesq; sustinere luminum igneos,
Rugamq; frontis inquinatam cadibus,
Hastae declinare sis potis impetum?
Jam te, misella, iam tuor, mollem velut
Celsis columbam preditam volatibus,
Quam mox aperto consequutus aethere,
Acceptor acer, tollit insultu fero,

E

Rostroq;

Rostroq; frangit, unguibusq; eniscerat.
Tantum misella te video, quantum modò
Video. ubi porta limen extrà cesseris,
Non iam tui videndi erit post copia.
Sed feminarum gens sumus, more hoc moro.
Speramus antistare virtutem virum.
Nostrasq; longè tollimus solertias.
Domestica hoc in re, hoc reprendas ceteris
Negotiis, neq; sat foris quiescimus.
Planè inquietum femina sumus malum.
Nut: Subsiste paulum, Æthram video recta gradū
Huc ferre; nō frustrà est; citum mouet pedē.

ÆTHRA.

Regina ab Helena ad te venio. si sit tibi
Cordi, venusto perfrui spectaculo.
Quā praliantes femina exercet viros,
Lateq; mistis stragibus pugnam ciet,
Ne differas adesse turrum ad Dardanam.
Ibi aula tota, regiaq; omnes nurus.
Cum Rege Priamo, desuper visu aucupant
Fortissima viraginis miraculum.
And. Verone portis ista muliebris phalanx

Pedem

Pedem extulit? bellique se influxus dedit?

*Æth: Ut gloriari liceat illarum impigro
Facinore, vel nostri usque sexus gratia.*

*And: Solane? an armis Troicis aucta simul,
Fuerit martis aquor in duellicum?*

*Æth: Orabat ipsa, nempe sola cum suis
Ut laudis hoc referre posset premium.*

Sed Rex negavit. scilicet discrimini

Experta nondum cuius esset orbitam,

Primo pedatu protinus, ne se suo

Periculo praeceptis nimis permitteret.

Idcirco nostri exerciti pars maxima

Unda iuit, inere & duces primarij.

Verum ipsa praecunctis, quae equo lectissimo,

Insignibus quae armis, palam longè cminet,

Non virginis, sed fulguris faciem gerens,

Quod Iuppiter de nube spargit ignea

Venti furentis nuntium, aut pluuij aetheris.

At tu vel oculis debeas multum tuis.

Eimodi si te expleas spectaculo.

And: Non est modò opera, funerum sat vidimus,

Quando Hector heu meus, vigeat viribus.

Nunc fletuum potius mihi tempus datum

*Diuumq; ad aras supplicem procumbere.
Condicta quin hac est dies per pluribus
Nobis. Minerue numen ut voti reæ
Maedemus eccellente populi munere,
Famiamq; lecta pompa virginum venit,
Donum gerentum, & sonantum cantibus.
Quarum choro me par quoq; est adiungere.
Helena salutem ex me, atq; amicam gratiã.*

C O E T V S fœminarum Peplum ferentium.

*Hanc tibi virgineis manibus, Tritonia virgo,
Contextam pallam, splendida dona tua,
Praferimus, pedibusq; tuis veneranda sacramus.
Supplice cum voto, supplice cum titulo,
Clara Gigantæ referentem signa triumphæ.
Cum tua dextra altũ strauerat Enceladũ.
Sideribus mediis iam iam caput insertantem.
Et pugno cali percutientem adita.
Te nos armorum dominam, te bellipotentem
Dicimus, inq; tua fidimus usq; manu.
Sis felix, urbiq; tuæ succurre ruenti,
Et nos rite tuo contege presidio.
Fili vel propter quondam florentis honorem.
Cui tu diuini munera Palladij*

Sedibus

Sedibus aethereis misisti, & condere gentem
Nomine mandasti de proprio Iliacam.
Hicq; tibi poni voluisti amplissima templa,
Ut tuus hic sedem semper haberet bonos.
Suffice nunc animosq; tuos, dextraq; potetem.
Sisq; fauens virgo virginis opibus.
Atq; hac, quae duri ruit in certamina Martis,
Cumq; viris audet conseruisse manum,
Assere. fac illam victoria lata reportet,
Hostili multo sanguine conspicuam,
Hectorea vlticem cladis. da sauus Achilles
Ex cuius loris pendeat, atq; rotis.
At nos pulchra salus, & pacis mitior aura
Muniat, & tristi seruet ab exitio.
Sic tibi perpetuis surgat nova gloria sacris.
Sic tuus in nostra laude perennet bonos.

NUNTIVS.

Priamum, vel Aeneam, vel ipsum Antenore
Ubi sim reperturus doceri peruelim.
Negotij adeo urgentis est necessitas.
Cho: Quid est, quod apportas noui, fare otius.
Nun: Moramini, vos scire primas non opus.
Verbo

Cho: Verbo tamen, quo sit loco res expedi.

Nun: Bono loco, nostra in manu est victoria.

Cho: O sancta Pallas, adiuvna nos supplices.

Nun. Fac missa verba, hoc quod rogo mone si po.

Cho. Hæc nuper Æneam meantē vidimus. (tes.

Nun. Inermem an armatum & paratum praelio?

Cho. Pro more nempe obire stationes puto.

Nun. Hæc flexit? anne illæ? ut accelerem assequi.

Cho. Ellū haut procul abest, atq; vertit huc gradū.

ÆNEAS.

Quis est requirens hic meam presentiam?

Num in acie aliquid anceps repētū accidit?

Multa evenire qualia hoc ludo assolent.

Is tu es? loquere; venisne pugna ex turbine?

Nun: Ipsissimis densissimisq; ex cadibus.

Æn. Fuga potitus, & neci te subtrahens?

Nun. Hac probra desertoribus sint congrua.

Æn. Qua causa te ergò, huc ut venires perpulit?

Nun. Feliciter gesta rei essem ut nuntius.

Æn. Ut tēpus est, vix praelium oceptum autumo.

Nun. Quin tota profligata iam res est propé.

Æn. Multa inchoantur faustiter, fini occidunt.

Pro-

Nun. Promiscuam fugam hostium iam vidimus.
Æn. Quid si hostis ad casses doli simulat fugam?
Nun. Multo coactus sanguine, eiectus loco est.
Æn. Stetitne structa acie atq; in ordinibus fuit?
Nun. Nil tale metuentes, tumultu oppressimus.
Æn. Subitariam, haut statariam pugnam refers.
Nun. Ex impetu fortuna nostra omnis stetit.
Æn. Quod impetu surgit, nono impetu ruit.
Nun. Durum est redintegrare versum poplitem.
Æn. Forte in vagum vulgus datus fuit impetus?
Nun. Infesta conferre arma vulgus non solet.
Æn. Exercitum fax multa comitari assolet.
Nun. Fugam calorum forte tu istam cogitas?
Æn. Subita procella non rapit fortes viros.
Nun. Multi cruoris & laboris res fuit.
Æn. Cæcus furor belli est. videt quæ non videt.
Nun. Rem si audies, usum manu & oculo asseres.
Æn. Nostine Graiis quempiam ex primoribus?
Nun. Et nomina, & vultus, representem omnium.
Æn. Tumultu in isto cognitus quisquam tibi est?
Nun. Ferrum vibrabat Merion iuxta hoc latus.
Æn. Potes secundum nominare aut tertium?
Nun. Tytiden & Idomeneam vidi propalam.

Istine

Æn. Istine cum alijs terga — verterunt simul?

Nun. Promiscuos videre non memini in fuga.

Æn. Visusne Achilles indidem aut Ajax tibi?

Nun. Hac non fuere, quâ fui; nescio alibi.

Æn. Non contigissent talia — his presentibus.

Nun. Quid si Deorum quispiam nos subleuat?

Æn. Opes Deorum nostra dumtaxat salust.

Nun. Verum admouenda est cū Dijs manus quoq̃.

Æn. Hoc agimus, utinā non profundamus operā.

Nun. Sed tam celer qua decucurri huc gratia,

Et me tuis offerre quasiui auribus,

Si te volente proloqui liceat, loquar.

Veniam ante deprecatus impudentia,

Quod imperatorem monere miles haut

Dubitem, tuāq̃ obganniam sapientia.

Æn. Prefationes amputa, fare numero.

Nun. Qui rebus auxilia ministrant perditis,

Feßisq̃ succurrunt recentato — manu

Passim omnium mortalium — fit moribus,

At prosperas res, sponte securus tui,

Fortuna in ipso cursu & in portus vado,

Dum disfluunt, & cautiones negligunt,

Plerumq̃ videas intimo elapsas sinu.

Nam

Nam leta & impotens sui felicitas
Facile remittit cordis acrimoniam
Spatiumq; dat rursus relabendi ad malum.
Victoriaq; ipsa, cruore plurimo
Parta, modò intermissione paucula
Aut horula breuissimo respiratione,
Mox in ruinam sunt volata praeptem.
Ut non minus sint fulciendi orses boni.
Quàm quando tristis obruit necessitas.
Quocircà, & hanc vicē, utat hac fuga hostiū
Euenit, & spesce extalit victoria,
Vestigio premendam, & urgendam illicet,
Nonisq; subsidijs fouendam censeam,
Nullamq; dandam copiam ullius mora.
Adcoq; tu ipse cum tuis legionibus
Illuc ut enoles diserte optauerim.
Æn. Rectè mones. persapè damnū hoc praebitū est
Victorijs, parta modò, ut parta haut forent.
Dum persequendi atrox labor remittitur.
Neq; hoc loci planè alia mea sententia
Fuerit, si ita est ut praedicas, fugam hostium
Factam, usq; & usq; ut opprimatur viribus
Novis, nec habeant copiam interspirij.

F

Sed

*Sed non meum est statuere de hoc negotio.
Regem te adire opus, eiq; exponere,
Quicquid statuet, ad iussu nos praeſto ſumus.*

STRO.

*Cho: Facunda rumorum creatrix;
Pollens præpete penna,
Inſignis linguis centum,
Publica fama,
Verumne nuntium per ora totius
Troie excitasti?
Fusas, fugatas, ultima
Strage, hostium caternas?
Pausamq; bello funditus inditam.
Quod nos decennali fatigabat metu.
An mens anxia credulam
Plus satis se præbet ad id, quod optat.
Sermonibusq; gaudium vanis fouet.*

ANTIST.

*Imago mi mentem retentat.
Si quis luntine laesus,
Obscuretur palpebra*

Sole

Sole carente,
Longumq; tedium in tenebris horridis,
Omnis salutis
Euanida spe deuoret.
Si forte vel Deorum
Benignitate, aut opera manus
Medentis, aspectet iubar faustum poli,
Quaenquam non solida face,
Et mali parte hant minima relictâ,
Latum tamen se se gerit vel hoc bono.

EPOD.

Rumoris huius, particulas itidem
Aliquas, utinam liceat legere,
Fruar vel ipso dimidio libens.
Cano tenaci efferre protinus pedem
Fortuna nulla, nulla fata permittunt.
Primis principijs premenda damna.
Postquam furorem in curriculum acrimus
Miseris, nullas sonipes habenas,
Non currus aurigam audit.

COETVS foeminarum cum peplo redeuntium.

DEIDAMIA.

Paulum moremur, nec relinquamur chorum.
 Est quod monere, quod dare in mediū velim.
 Consistite, & parumper inhibete hīc gradum.
 Aureſq; mī præbete, dum quadam eloquor.
 Qui ſe Deorum ad præſidia conferre amant,
 Totasq; ſpes pietatis in ſinu locant,
 Eos ſapere, partesq; perſequi optimas
 Exiſtimo. nam cum Deorum maxima
 Pollentia, & potentia, & præſtantia
 Sit, opumq; theſauros manu omnes in ſua
 Teneantq; poſſideantq; propitios ſibi
 Qui illos habent, habere ab illis omnia
 Credo, neq; ullum maius autumo bonum.
 Odiſſe tamen ipſos Deos ignauiam,
 Et quos amant, beare per ſolertias,
 Gnauiſq; deſudare velle laboribus,
 Conſtans opinio eſt. in hoc quin vertitur
 Virtutis omnis ratio, qua nemo ſine
 Beatus aut felix ſatis cenſendus eſt.
 Idcirco noſtra præ viris iniquior
 Sors aſtimatur, quæ veluti ad ignauiam
 Damnata, & incluſa pudendum in carcere,
Ser.

Sernare limen, & domi senescere
Necesse habemus. dum viri & Respublicas
Latè gubernent, & gerant bella inclyta,
Et glorias quærant, opesq; splendidas.
Quasi verò nobis, vel manus planas quoq;
Vel brachium, vel oculos, vel humerum
Vel cordis acrimoniam & solertias,
Vel quicquid illis suppetit, negauerit
Natura, ut hisdẽ munij percommode
Sufficere possimus, quibus viri eminent.
Ineptiores fortèan Mauortis ad
Negotium putemur; idq; ob virium
Imbelliam, roburq; non firmum satis.
Verum hæc quoq; ærumna atq; contumelia,
Eidem latebra, desides quæ includimur
Est imputanda. quid? viri omnes scilicet
Ad bella sunt aptissimi & fortissimi?
Minore in æuo, ut quisq; se se exerceat
Ista gnauus, aut imbellis ætatem terit.
Nam robur est quoq; munus æsuetudinis.
Necq; dubium est, si exerceamur nos quoq;
Ad fortitudinem, fore haut lentissimas.
Vel hæc Amazon, specimen istius rei

Præbet

Præbet satis; quæ, more quia gentis suæ
Est instituta; pensa non producere.
Non assidere fuso, & ignava colu,
Vibrare sed securim, & arcus tendere,
Ferocis aut versare fræna sonipedis,
Nunc vel ducis primarij implet munia,
Vel militis fortissimi: tamq̃, strenuè
Aduersum Achiuos dura in acie rem gerit.
Ut finierit omne iam bellum prope.
Totam per urbem vera si rumor canit.
Sermone cum, qua causa apud vos fecerim
Nunc expedibo. Quid si ad exemplum illius
Sumamus animos, atq̃, corda fortia?
Et femina, sequamur, ipsam feminam.
Non tam futura fortè prelij adiuna,
Quàm, quod magis reor potitura simul
Certissimo victoria consortio.
Vel ultionis gratia; quàm persequi,
Lacerare & ipsos mortuos, dulcissimum est.
Nam quæ doloris non habet causam sui?
Hæc orba filiis, thorum hæc viduum gemit.
Vel fratre, vel parente plurima carent.
Multæ propinquis, nulla non in flum gerit
Vulnus;

*idcirco, gratia in vindictam ut exardescere
Non liceat rapiamus arma, quae offeret
Praesens furor, mora quoque non demus locum.
Occasiones clara, facta prouebunt.
Res maxima puncto labascunt temporis.*

Cœ. *Placet, placet sententia: utamur foro.
Moram amputemus, vindicemus funera
Charissimorum. suauis nihil siti est
Iuste ultionis; gestio haurire hostium
Fœdum cruorem; imitemur inclytam ducem.
Et gloriam nostri efferamus seculi.*

THEANO.

*Quae istaec malum est insania? aut ubi est pu-
Quo ruere pergitis? gradum subsistite. (dors)
Locum date potioribus sententijs.*

Cœ. *Praeclara facinora impedire non licet.*

The. *Praeclara non sunt, quae pudorem negligunt.*

Cœ. *Telum necessitatis est durissimum.*

The. *Necessitatem saepe confugit furor.*

Cœ. *Multam moram facis tuis sapientiis.*

The. *Senecla me vobis monet succurrere.*

Cœ. *Tuam seneclam semper obseruauimus.*

Obserrat

The. *Observat is, qui auscultat, ad mentē redi.*

Cœ. *Occasionem perdimus, missa hac face.*

The. *Occasio non omnis est fidei bona.*

Cœ. *Nimis viam qui querit, amittit viam.*

The. *Quo ruitis amentes? ruinam queritis.*

Cœ. *Igitur doce meliora, quando plus sapi.*

The. *Qui vult doceri, oportet esse seria*

Mente atq; defecata, & aure libera.

Non impedita suasionibus malis.

Idecirco, non tantum pede, sed animo magis

Consistite, & leuate vos respirio.

Te affabor inprimis puella Antimachia.

Et submonebo erroris, in quem te intulit

Fervor iuventa, vel via inscientia,

Imitamen, in qua potest, vim maximam.

Vertens utramq; paginam, vultu pari,

Bonam, malamq;, prosperā atq; improspērā.

Contrā malam, persola cautio hac viget,

Nec improbos, nec impares sectarier.

Ab improbis, maligna vita accersitur,

A disparibus aduersa. quæ ledit tamen,

Insignis & præclara licet appareat.

Nam varia cum sint genera mortualium,

Es

Et quemq³ sors sua ab aliis discriminet,
Suo gregi aggregarier, quemq³ est opus.
Agnos uti agnis, & feros lupos lupis.
Delapsus inter non suos, ne non feras
Consortium, vel insuper percas malè.
Imitamine hoc vafras perire simias
Ferunt, cothurno non suo dum se implicant.
Potesne iam sentire ubi peccaueris?
Mitto; quod uxor inclyti & summi viri,
Deuincta iurata fide, & sacro thoro,
Sine illius scitu, nihil tale aggredi
Fas, insq³ habebas; quia palam delinqueres,
Ipsumq³ iniquis laderes contemptibus.
Vos ceteras nunc alloquor. frustraneum
Natura nil parit, nec absonum vspiam.
Quin cuncta perfecta arte, perfecto ordine,
Confusione atq³ vitio quouis procul,
Ad munus institutum, & officium ratum.
Quo in genere, sexuum eminet discretio.
Animantium quum sacra, mas cum femina,
Condunt, graduq³ coniugantur dispari.
In ceteris viventibus, sola sobolis
Productio promanat inde: non item

In homine ; qui ad sublimiora proditus,
Sanctasq; virtutes colendas; non thoro
Nexuq; tantum iungitur cupidinis.
Sed vinculo sanctissimo ani totius,
Sexu tamen uti dispari disiungitur,
Ita dispares celebrare virtutes solet.
Sunt feminarum, sunt virorum munia,
Quae mista si turbentur, & vir femina,
Virine femina occupet negotium.
Venusta natura ruat concinnitas.
Multis ne agam: deses domi vir si hareat,
Ignavia non effugiet atram notam.
Si femina vagetur foris, nil turpius.
Deuotiores nos sumus; frequentius
Delubra Diuum ideò solemus visere.
Proüt modò ad puluinar alme Palladis
Accessimus: mutemus obsecro ordinem.
Ad templa confluant viri; noster chorus
Descendat in Mauortis aream trucein;
Absurditatem præter & turpes vices,
Periculum hinc utrisq; cladesq; ultima,
Creëtur. hanc si quis Scytham viraginem
Pratendat, & miretur; arbitrio meo,

*Ista studia, neq; huic conuenire iudico.
Utcunq; more patrio est exercita,
Producit ut natura monstra; verum ea
Perrara, scaniq; habita semper ominis,
Res pariter est monstrosa, miles femina.
Communibus vita est peragrande orbitis,
Naturaq; insequenda dux certissima.
Artisq; facitandus asucta modus.
Lausq; aucupanda de labore congruo.
Utcunq; bellatrix superbit maxima,
Tamen vel illa sospes utinam se efferat
Loco ex tam atroci, in quo virorum fortium,
Ducumq; summorum iacent tot funera.
Ne vos misella non perieritis male
Musca velut, pessum data pogoneo.
Dextella quarum vix aciculam sustinet.
Nedum vibraret pondus hasta aut spiculi.
Cedamus in domos, coloq; strenuam
Manum applicemus, feminas frugi ut decet.
Viris & arma, & ultiones, & graues
Fras relinquamus, secundum Diuum opem.*

MONOSTROPHICA.

Cho. Sermone in sapientum

Audiui memorari.

Nil tranquillius esse
Magno mari; insolentia
Ventorum nisi perturbetur.
Vasaniamq; fluctuum
Concipiat, miseris discrimina nautis.
Urbibus in magnis populorum
Persimile ingenium esse.
Blanda ut pace fruantur,
Pacati, lentumq; quiescant.
Seditiosa anima autor
Donec insurgat, gravidam tumultu
Trahens procellam, & benè compositos,
Miscens fluctibus asperis.
Tunc videas ignobile vulgus
Cetus cogere, concurrere,
Franum excutere, poscere tela,
Non patriæ, aut legum meminisse,
Ruerè in perniciem, certamq; ruinam.
At si furentibus, obuiam se se offerat
Magna viri facies, quem
Splendor & vita, gravitasq; morum,
Et meritis illustra facta,
Commendent; mox lumphatos

Mul-

*Mulceat fando, rabiemq₃ demat.
Stent arrecti, ponantq₃ iras,
Et pristinae quieti
Dedant se se.
Unicus vir, corde pollens,
Urbibus totis salutem
Impertit; hunc si fata demant,
Factura maior vix potest recenseri.*

MILES faucius.

*Me miserum, ach ach, ô miserum me,
Quod vitæ generi huic me addixi,
Militiamq₃ sequi potius, quàm
Tranquillum auum elegi ducere.
O gloriola,
O vitæ aucupium vanissimum,
Fraude tua hac in retia veni.
Nunc miser ex te hac premia capio.
Vulnera, sauum, artumq₃ cruorem.
Quin vicinum funus præsto est.
Me miserum, ach ach, ô miserum me.*

Cho. *Quid hoc rei est? de pralio hoc vuln⁹ refers?*
Mr. *Non de popina, non fori de circulo.*

Hac

Cho. *Hæc sunt virorum condimenta fortium,
Imbellium haut Maiores moratur sanguine.*

Mi. *Me miserum, ach ach, ô miserum me.*

O bellum, ô perniciës maxima.

Quisquis te prior humanum in genus

Introduxit, nã ille leonum,

Cor gessit, vel dirius etiam.

Orci tu thesaurus, per te

Mors messem facit innumerabilem,

Nunc florem ætatis misera mea

Detruncaſti. pereò, pereò,

Jam deficio, iam deficio

Tenebræ involunt oculos. ô sol

Non te iam video, soluuntur

Frigentq; artus, cado iam cado.

Cho. *Deceſſit; hæſta vulnus hoc eſt per femur.*

Ecce alterum venire ſaucium, & alterum.

MILES alter ſaucius.

O vulnus dum te reſpicio

Fatalemq; horam mihi aſſeſſe

Jam iam video, non hoc moueor,

Quod migrandum e vita eſt. iam tum

Pri-

Primum, cum militia nomen
Consecrabam, pro stipendj
Precio, deponebam vitam.
Inq; aciem, non alia mente
Descendebam, quam ut redeundum
Non sperarem. quippe ubi ferro
Res agitur, ferri expectanda est
Lex & vis. vitam qui alienam
Appetit, ibidem destituat suam.
Legibus itaq; belli pareo
Æquo animo, & vim fati amplector.
Quauquam decimus est hic annus,
Ex quo saxum hoc voluo illasus.
Fecit hoc vel Diuū alma benignitas,
Vel virtus & dexteritas Ducum,
Quorum ductu, atq; auspicijs, pedem
Semper sospes retuli ex omni
Discrimine. nunc sub Duce nihil
Interitu communi, veluti
Fluctu haustus sum, & pereo inglorius.
O femina, qua te pestis dira
Attulit in nostras regiones.
Tua superbia, tua stultitia

Clade

Clade *suprema*, nos oppressit.

Cho. *Mi* miles *indolem* tuam *fortissimam*
Admiror. at *miseresco* *fortunam* simul.
Stragemque nostri *nuncias* exercitus?

Mil. *Ut* me *vides*, de *ceteris* sic *indica*.
Ostentatio & *ambitio* *duæ*
Humani generis *funesta*
Clades, quàm *fedare* *ruinis*
Grauib *vitam* *omnem* *soleatis*.
Tum *præcipuè* *inter* *belli* *ardua*,
Stragem *exercetis*, si *quando*
Dux *stolidus* se *imperio* *ingessit*.
Insuetasq; *manu* *trepidante*
Prendit *haben*as.

O *Dina*, ô *fulgenti* *pollens*
Ægide, *delubri* *huius* *Præses*,
Inclita *Pallas*, *numen* *mibi* *ut* *in*
Vita, *sic* *in* *morte* *colendum*.
Miseram *hanc* *animam* *leni* *passu*
Permitte *agros* *deserere* *artus*,
Et *tranquilla* *in* *sede* *repon*e.
At *vos* *amica*, *cura* *si* *qua* *vos* *tenet*
Labentis *in* *mortem*, & *trahentis* *ultimum*
Anhe-

*Anhelitū, deducite hinc me aliquo in locū
Solum; vel ad viciniam sani istius.*

*Ne spiritum, sano astuantem vulnere
Efflem ante vestra lumina, & Spectaculo
Tetro, cruoris insuetas inquinem.* (tur

*Amabo, prende dexterā, & dum adhuc da-
Mouere viuum poplitē, hinc me submoue.*

Cho. Jam ad medentis te manum aeducimus.

*Mil. Spes nulla; tanta vulnere vis opprimit.
Jam iam auferor, duc quaeso, subduc otius.*

*Cho. Ite, hinc & hinc, utrūq; subtus brachium
Manum indite, & quā iusserit deducite.
Pium laborem sumere, addecet pias.*

TERTIVS miles faucius.

*Juppiter, aut tu, qui bella regis
Omnia vertens, maxime Mauors.*

*Utcunq; mihi, vulnere acerbo
Vita eripitur; tamen hoc nomine
Iustas vobis grates reddo.*

*Quod me hac intrā mania viuum
Et si irantem, concessistis
Inserrē pedem; ne coruis &*

H

Canibus

Canibus fierem turpe obsonium.
Neue carerem sorte sepulchri.
O Patria, ô longè dulcissimum
Natale solum, suscipe inane
Hocce cadauer, suscipe vilem
Corporis umbram; quando animis, &
Sospite dextra, saluam & sospitem
Te præstare negatum est; non hoc
Miseret, quod pereo; hoc magis miseret
Quod coram video interitum tuum.
Et ruo, te iam iamq; ruente,
Nec iustitia me solatur,
Oculus; quin morte ipsa, mortis
Causa asperior trepidum concutit.
Nam scelèri alieno vitam nos
Impendisse, ecquis non indicat?
Nì patriæ erroribus inuolui,
Et commune malum, omnibus æquè
Impingi, iubet arcta necessitas.
O Priame, ô quondam, non solum
Magnorum regum, adest hominum omnium
Felicissime, dùm te ætatis
Vigor, & consilij alta potestas

Florentem, immotumq; fouebat.

Omnes lata pace tegebas,

Nec tempestas ulla gubernis

Laua tuis incurrere amabat.

At postquam anni deteriores,

Mollius & te concurravit

Senium, concessisti imperium in

Muliebri, & iuuenum natorum

Proiecit uasania frantum.

Hinc flamma irrequieta malorum

Profuit, teq; & nos hausit

Exitio, extremaq; ruina.

O domus, utinam te pede firmo

Tangam, & vita reliquias tuo

Dulci in gremio fessus ponam.

Cho. *Permiserisne? si tibi supponimus*

Manum, atq; limen ad tuum deducimus!

Mil. *Si feceris, beneficium summum mihi*

Præstiteris; ach cruore te fædo effluens.

STROPH. I.

Cho *Quisquis humanum genus adcolenda*

jura mutui consortij

H 2

De

Deduxit, atq; nexibus
Adstrinxit, vite socialis;
Ut domos, ut urbium
Ponerent fundamina,
Moribusq; & legibus
Obnoxij sacratiss
Cum choro virtutum venerabile aenum
Degerent, pacis simul atq; belli
Constitutis munimentis.

ANTIST. I.

Na ille diuini precium laboris
Saecula per mortalium vaga
Vulgauit. an tantum hoc decus
Est acceptum iure ferendum
Orbis ipsi condito-
ri? manu qui praepoten-
ti, propages uiuentium
Quum proderet, cohortes
Ceteras brutorum animantium, ad unum
Nempe uescendi offitium vocauit,
Atq; humo pressit supinas.

STRO. II.

Ventrem et parentem agnoscerent
 Tantum; & vivere priuo
 Auo, usq; quaq; possent.
 Ast hominum sobolem altiore
 Edidit partu, rationis alma
 Compotem, ad celi supremas
 Sedes usq; animo penetrantem;
 Oris honore, aptaq; loquella
 Ornatam; ut genitoris
 Laudem sui; latissimo
 Munere linguae concelebraret.
 Cætibusq; congruis
 Inter sese agitaret
 Vitam beatitudinis
 Virtutumque capacem.

ANTIS. II.

NEcessitatis insuper
 Telum ex corpore nudo
 Infixit, ut iuuamen
 Alter ab alterius labore
 Quererent, atq; inde opera ac amoris

Indu-

Induerent arctissima vincla.
Artes omnigina hinc caput extu-
lere; hinc omnibus oris
Sudatur & decurritur.
Omniaq; in medium cumulantur.
Non greges citos rapit
Formicarum adeò ardens
Cupido; accruos dum congerunt
Æstatem per amenam

EPŌD.

Farris opimi: ut cura innumera
Deproperant hominum satagentum.
Ast non omnibus aurum
Conferre fulgens, aut nitorem gemmarum
Conceditur. vilissima
Rerum, etiam veniunt in vsum.
Non tamen ullius præstantis pondera gazæ
Antestant precijs
Prodigam virtutem animæ; quietem
Dum patriæ, dum templa Deorum,
Fessos dum amicos, eripit
Hostium ex charibdi.

O mibi

O mihi militia nomen sanctissimum, O tu
Semper iuuentus incluta
Qua nec morte fugis nostrā munire salutē.
Dij tibi propitij sint
Et his, O olim oris beatioribus.

An. En quo relapsa est tam repens victoria?
Mussanda sed sunt Principum deliria
Utcunque damnis persoluta, atrocibus.
At nunc, quod instat, ne bauriamur ultimo
Periculo, ite, quo suum quemque euocat
Munus, volate in mœnium pinnacula,
Volate propugnacla in alta turrium,
Sint expedita machina, sint undique
Intenta tela, militum sueti globi
Portasq; O arcem, sepiant custodij.
Fremit tumultus omnibus vicis palam
Ad arma, ad arma cōclametur, horrēs timpa-
Tubaq; tristes, dent sonore turbidū. (nunt
Ne impronidos hostilis impetus obruat.

Nun. Orci tenebras O specum infernaliaum
Aduenio linquens, ultima tantum absui
A mortis orbita, ut perisse crederem.
Hoc profuit, quod cladis esse nuntium

Voluere

*Voluere Atrida, eaq; gratia mihi
Cessere vitam; posteaquam ceteros
Omnes neci obtrusere, quoscunq; in manus
Venire viuos contigit Marte ex fero.*

*Adeo cruentas victimas promiscue
Jussu videbam publico mactarier.*

*Me prater unum, sorte semotum ancipe
Sed obuiam eccum habeo Ducem optimum
Æneam, ei effabor malorum hunc turbinẽ,
Quo perperam est strages patrata exerciti.*

Æn. Quid est? quid adfers? fare, nil spõte occule.

Nun. Elinguis utinam istam vicem & mutus fore.

Æn. Malis ferendis iam agra mens occalluit.

Non est, quod auri postules te parcere.

*Nun. Vis magna tam triste imposuit onus mihi
Vita redemptum nuntium vobis fero.*

*Æn. Hoc iam liquet, victoriam esse hostem penes,
Nostros potitos cladis, & turpis fuga.*

Nun. Clades ferẽ omnes abstulit, paucos fuga.

Æn. Occidionis saeva damna predicas.

Nun. Sic res habet, tam arcta incidimus in retia.

Æn. Infessor an vos miles oppressit dolo?

Nun. Nulla extitere insidie, aperta vis fuit.

Acienç

Æn. Acie conflictum est, & instructa manu?

Nun. Acie, nec acie, ceca mens nos perdidit.

Et verius vis insolens, quam prælum.

Artisq; militaris inscientia.

Æn. Num Scytica disciplina non satis cata est?

Nun. Fera impotentes præliantur cautius.

Æn. Armatus hostis copiam pugna dedit?

Nun. Vagum atq; palantem per arua inuasimus.

Æn. Bellum futurum nescientem scilicet.

Nun. Nec cogitantem, nec paratum ullo modo.

Pleriq; tuti obambulabant, plurimi

Spolia legebant, aut rogis ardentibus.

Tumulisq; mandabant suorum corpora,

Vulgusq; passim errabat; ut fieri solet

Victoria parta, & patratis cadibus.

Quum nostra Dux, nō arte belli, aut ordine,

Non more structis congruo legionibus,

Signisue prolatis, tubisue canentibus.

Clamore sed duntaxat, & voce horrida,

In barbarum furens modum, præfulgidam

Vibrans securim, cum suis prima euolat,

Turbamq; latè penetrat in promiscuam.

Imbellia & vaga in pecua ceu trux lea,

Necibusq; cadibusq; miscet omnia.
Totisq; campis fundit atrum sanguinem.
Nos consequimur, atq; irruimus, unà illicet
Cuncti, ordinibus itidem, atq; lege praeiij,
Neglecta, ut effera & voracia agmina
Sturnorum, eunt clamore acuto, pessimam
Pradam petitem de racemis dulcibus.
Sternuntur, obtruncantur, ut quisq; obuius.
Cadunt inermes, struibus implentur sola
Cadaverum, rivis cruor passim ruit,
Turpem in fugā vertuntur omnes, quā patet
Latissimus campus, Scamandri ad littora.
Nos insequi, nec facere cadum modum,
Ad castra donec stragis illatus paor
Eruptioq; nostra satis apparuit.
Jamq; ardor occidendi ad ipsam fluminis
Ripam, impetu nos tulerat effusissimo.
Neq; hostium à tergo, neq; memores sui.
Savere Amazon, atq; ovare cadibus.
Nosq; incitare pernicem ad ferociam,
Magis, magisq; ardebat, amens vls modū.
Prodire castris interim Graecanicus
Exercitus, portisq; fundi ex omnibus.

Et terga nostra perpeti circumdare
 Indagine; neq; sensimus claudi prius
 Ferri sagena; quàm exitus nullus super
 Relictus, ut minimam fuga daret viam,
 Vallante frontem vorticoso flumine.
 Duces volare visi, & adstruere aciem,
 Lentoq; lunata admouere gradu agmina,
 Ajaxq; Achillesq; altaq; vis Ulissei,
 Geminiq; Atrida, & cetera heroum manus.
 Mox dissipatos, segreges, male auos,
 Fessosq; anhelosq; impetu rapidissimo
 Petunt, trucidant, vulnere vi prouunt.
 Ceu atra nubes, fata dira grandine,
 Ventiq; turbinisq; perperam potens,
 Segetis adulta verberat propaginem,
 Totasq; aristas in sinum terra quatit.
 Nec tempus hora unius amissum exist, (est.
 Quùm internecio nostrum omnium palam edita
 Partem fluius absorpsit in praeceps datam.
 Vix in manus vix venimus paucissimi.
 Idem fuga beneficium vix abstulit
 Paucissimos; in castra quot quot sunt tamen
 Rapti, capite dedere panam omnes truce.

*Me præter unum; quem ista seruauit fides.
In urbem, ut huius cladis irem nuntius*

*Æn. Quid ipsa Amazon? in potestatem hostium
Vina est recepta? an cecidit inter ceteras
Strages? humumq; momordit ore frigido?*

*Nun. Achilis hasta occisa, fortem spiritum
Effudit uno, haut altero, ictu saucia.
Nam ubi undecunq; vidit à nostris fugam
Fieri, & tumultum turbidum increbrescere,
Graiosq; peruulgare cuncta cadibus.
Stupore paulum, vel pauore constitit
Incerta; pedibusne etiam, equosq; fideret,
An cordis acrimonijs staret ferox.
Mortemq; quareret media per vulnera.
Vitamq; non multa in acie amitteret.
Dum voluit hac, & anxie secum autumat.
Jam iam illi Achilles imminebat arduus.
Succinctus impigerrimo iuuenum globo.
A queis ceterus Scythica, vel fedâ in fugâ
Dicto otius dabatur, aut orci in domos.
Truci premebatur nece, satura vulnerrum.
Ast ipse Pelides feris obtutibus
Solam aucupabat Ponticam viraginem.*

Quæ

Qua milibus totis, suorumq; agmine
Nudata, varios huc & huc orbes, equo
Spumanti agebat, nec satis stabat loco.
Quam comminus nactus, oculis ut voceq;
Possset laceßiri, ioco sic increpat.
Heus heus puella Pontica, heus, huc huc ades.
Cupidus tui iuuenis vocat te, heus huc ades.
Mauortij teli appetens, non Venerij.
Hic illa, seu furoris aëtro percita,
Pudoreue externata, equum calcaribus
Adurget, impetumq; planè accerrimum
Facit in Achillem, tum bipennem ter quater
Infligit in galea moras, ictu irritò,
In fragmina ut chelys volaret protinus.
Tanto arma Achillei valebant robore.
Perfecta fida olim arte Lemnij senis.
Missà bipenni, hastilibus manum admonet.
Factuq; iaculatur propè infestissimo.
In pectus aduersum viri; ictus hic quoq;
Vmbone frustratus nihil noxa tulit.
Namq; illam inescans, tela clipeo scilicet
Duntaxat eludebat, & dabat moras.
Rimatus opportuniorem spiculi

Sui impetum; nec arte sueta falsus est.
Namq; irruens, ipsam in papillam condidit
Ferrum, per usq; cordis intimos sinus.
Momento ut halitū ultimum flaret, & equo
Rueret, nec amplius sui compos foret.
Labentem Achilles, à suis sumi in manus.
Situq; quàm decente deponi in solum
Præcepit, omni parte tecta corporis,
Ne virginis honor pateret vspiam.
Delapsus ipse equo, & parumper lumina
Faciemq; contemplatus; ô virgo misera
Quæ te mala, inquit, mens, virorū in pralia
Coniecit? aptius fuisses inclyta
Mater familias, & domum auxisses tuam.
Nec spolia legere, nec arma quenquā tangere
Sinit iacentis; quin datis custodibus,
Servare tutam iussit, ornatu integro.
Flammam in duelli ipse, inq; confertissimas
Strages relapsus, cadibus se immiscuit.
Nec iam diuturnus superfuit labor.
Fusi, fugati, occisionem ad ultimam
Omnes redacti, aut fluminum torrentibus
Hausti, nefandis conciderant mortibus.

Ma-

Magnusq; clamor personabat undiq;
Feri, feri, occide, occide, caue parcere.
Nondum dici flexerat merulicus
Quum cuncta profligata, strata corporum
Fadis accruis, plena cladis cerneret.
Tuba interim receptui captum cani.
Campoq; in ipso principes omnes viros
Præco aduocabat regium in tentorium.
Præsto frequentes adfuere: mox datum
Edictum in omnem exercitum; ne quis caput
Vinum hostis afferuaret, aut si cui foret
Captiuus, em regi illicò fide bona
Ut traderet. pauci illicò sunt traditi.
In quæis ego quoq;. sorte dein censi sumus.
Quis iret, atq; verba Troiam non bona
Deferret; ut victoriam Græcos penes
Stetisse scirent; pacis ut silentium
Esset perenne; fæderis ne mentio,
Ne nuntiorum missitatio foret.
Non postulatio vlla, ne cadauerum
Sepeliendorum quidem, aut causa pia.
Venire si quis audeat, caduceo
Tutum hant fore, imo capital ex templo fore.
Hæc

Hæc ferre iusso, præmium vitæ datum est.
Producta turba alia, capite panas luit.
Nec paritū cuiquā est, tam atrox persequi
Vindicta, iura ut gentium pessumdaret.
Mox aliud edictum editum est. ut militi
Præda uniuersa cederet; cadauera
In flumen ut raperentur, esca piscibus.
Omni sepulchri destituta munere.

Neq; mora, quū nudissimi, turpissimum in
Modum, trahebantur, tetroq; in vortices
Præceps dabantur, flumina ut consisterent,
Meroq; spumarent cruenta sanguine.

Æn. Etiamne Amazon tale supplicium tulit?

Nun. Quin prima tracta à publicis lictoribus,
Unāque cum illa cetera viragines,

Æn. Nudane? an habitus sexui debitus honos?

Nun. Non sat scio; fieri spolia vidi tamen.
Equumq; duci Ulixis à famulatio.

Æn. Non illa Achilles iure possedit suo?

Nun. Neq; id scio, tantummodo ex tentorio
Vidi periratum exeuntem Achillea.

Vultu feroci, flammeis obtutibus.

Remurmurantem feruidas secum minas.

Rumor

Rumor ferēbat, iurgio intentissimo
Egisse, ne crudele quidquam in mortuos
Decerneretur, neue conscirent nefas.
Quod iura abhorrerent Deūm & mortaliū.
Eaque causa, contumelia excitum
Terfitis, in malam eius impegisse tam
Pugnum valens, ut dentium illico omnium
Sputum faceret, atque ante Jeshimonij
Ora, exanimis, & vix hians procumberet.
Quid postea actum, non liquet mi dicere.
Mox namque iussus ire sum, & rapere viā.
Nec diffitear inisse perceleri gradu.
Nec terga post vertisse flexa lumina. (has

An. Ille me sequere, regē ut adas, atq; omnia
Sermonē quādam verissimo renunties.

STRO. I.

Cho. Suprà querellas, & lachrymas suprà,
Omnesq; luctuum modos,
Exarsit hoc incendium
Stupore torpesco, nec orbitam spei
Amplius ullam dispicio, quæ
Exitum ab interitu supremo.

Pra-

Præbeat; ô patria, ô creatrix
Dulcissima, ô sanctissima—
Pergama, structa manu Deorum,
Jam iam vos ruere ultimo
Excidio, iam funditus extir-
pari video; nec subsidio
Ullum amplius locum dari.
Flammæ iam vos vortex vorat.
Jam ferrum in vobis dominatur.

ANTIST. I.

Humana quando præsidia omnia—
Nisi irritò incassum ruunt,
Seque opprimunt lapsu suo.
Sperare nam Deorum opem, vanissimi est
Judicij, quum crimine læsam—
Mentem habeas, scelerique nullam—
Constituas sine fine metam.
Nec corrigi te postules
In media feriente pana.
Felix, qui potuit manum—
Nosse Deorum, Et vindice flagro
Admonitus, mox ad meliora—

Reflexit

*Reflexit errantem pedem,
Obstinatus neue obduruit.
Js calo contendere palmas*

EPOD. I.

*Supplices, egens. opis potest.
O iustitia; ô pacis amica
Genitrix veneranda,
Tu sola bellorum gubernas momina,
Victoriis tu sola cultores tuos
Beas. ruinis
Contrà fatigas,
Qui iura conculcant tua.
Tandem illabere mentibus
Regum meorum, ut prasidio tuo,
Aurea pacis gremio reponi
Pietate non vana expetant.*

IESV CHRISTO laus & gratia.

Penthesilæ Epitaphium.

MERSA VNDIS, SVPERATA ARMIS, DVX FEMINA SEXVM
CONTRA CONTENDO, FEMINA SIC PERTZ.
STVLITIE EXEMPLVM MVLIERIS, QVOD MONET OMNES,
METIRI VT PROPRIO SE PEDE QVISQVE VELIT.

